

Förvaltningsrätten i Göteborg
Box 53197
400 15 Göteborg
forvaltningsrattenigoteborg@dom.se

Bilaga 1

Yttrande till Förvaltningsrätten i Göteborg i mål 10354-24 – laglighetsprövning enligt kommunallagen

Kulturnämndens inställning

Kulturnämnden yrkar i första hand att förvaltningsrätten avslår överklagan. Beslutet har tillkommit på ett lagligt sätt, och barnkonventionen är inte tillämplig som grund för överklagan.

Kulturnämnden yrkar i andra hand att förvaltningsrätten avslår överklagan. Beslutet har tillkommit på ett lagligt sätt, och om barnkonventionen är tillämplig som grund för överklagan så är det nämndens uppfattning att beslutet inte strider mot densamma.

Överklagan

Den klagande, [REDACTED], inkom den 15 september 2024 till Förvaltningsrätten i Göteborg med en överklagan av kulturnämndens beslut 2024-08-26 § 153 i de delar som rör verksamheten på Frilagret. [REDACTED] anser att beslutet inte har kommit till på ett lagligt sätt och att det strider mot Lag (2018:1197) om FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen) artikel 3, 6 och 12, och vill med stöd i 13 kapitlet kommunallagen få lagligheten av kulturnämndens beslut prövad.

Rättslig reglering

Enligt 13 kapitlet 8 § kommunallagen ska ett beslut upphävas, om

1. det inte har kommit till på ett lagligt sätt,
2. beslutet rör något som inte är en angelägenhet för kommunen eller regionen,
3. det organ som har fattat beslutet inte har haft rätt att göra det, eller
4. beslutet annars strider mot lag eller annan författning.

Skäl för kulturnämndens inställning

Kulturnämndens beslut uppfyller samtliga krav i kommunallagen avseende besluts- och protokollformalia, liksom kraven på tillkännagivande av justerat protokoll på anslags-tavlan. Beslutet har därför tillkommit på ett lagligt sätt.

FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen) blev svensk lag 2020. Hur barnkonventionen ska omsättas i praktiken redogörs inte för i lagtexten. FN:s kommitté för barnets rättigheter (barnrättskommittén) har uttalat hur de menar att konventionen bör tolkas, och Barnkonventionsutredningen (SOU 2020:63) har kartlagt hur svensk lagstiftning och praxis stämmer överens med rättigheterna i konventionen. Både barnrättskommittén och Barnkonventionsutredningen uttalar sig i huvudsak om åtgärder som rör enskilda barn eller definierade grupper av barn inom myndighetsutövande områden som

regleras i speciallagstiftning såsom socialtjänst, utbildning, hälso- och sjukvård med flera. Motsvarande reglering finns inte på kultur- och konstområdet. Barnkonventionen träffar därför inte kulturnämndens beslut på samma sätt som den träffar lagstiftande myndigheter och myndigheter med särskilt ansvar och uppdrag i speciallagstiftning att prata med, lyssna till och dokumentera ett barns åsikter.

Barnkonventionen är därför inte tillämplig som grund för överklagan av kulturnämndens beslut avseende verksamheten på Frilagret.

Av artikel 31 framgår dock att staten ska erkänna barnets rätt att fritt delta i det kulturella och konstnärliga livet, samt uppmuntra tillhandahållandet av lämpliga och lika möjligheter till konstnärlig verksamhet.

I två domar i Kammarrätten i Stockholm (mål 5211-21 och 5626-21) framkommer att barnkonventionen inte ställer några formella krav på hur en barnkonsekvensanalys ska se ut. Domarna har i sin tur analyserats av Magnus Åhammar, rådmann i Förvaltningsrätten i Stockholm. Aktuella mål rör omorganisering av skolverksamhet, och resonemang och slutsatser är i flera delar inte möjliga att överföra till kulturnämndens beslut gällande verksamheten på Frilagret. Följande menar nämnden dock är värt att notera i Åhammars analys:

- Ett beslut som rör flera barn eller barn i allmänhet kan vara positivt för några barn men negativt för andra. Detta innebär att det inte alltid är möjligt att fastställa vad som är barnets bästa. Barnkonventionen ställer heller inte krav på en formell process för att fastställa barnets bästa.
- En barnkonsekvensanalys som föregår ett generellt verkande beslut måste bygga på prognoser om vilken påverkan beslutet kan få på barn, utifrån andra förutsättningar än vad som hade varit fallet om beslutet hade varit individuellt. För generellt verkande beslut är det knappast möjligt att fråga alla barn som kan tänkas påverkas av beslutet, utan bedömningen av vilka konsekvenser beslutet kan få för barn i allmänhet får till exempel bygga på expertutlåtanden.

Kulturnämndens beslut att sprida Frilagrets metoder till alla stadens kulturhus för att öka delaktigheten för fler barn är positivt för denna grupp, medan beslutet kan få negativa konsekvenser för vissa av Frilagrets användare.

Frilagrets användare varierar både över tid och mellan olika aktiviteter. Nämnden har därför haft varken samma möjligheter eller skyldigheter som till exempel socialtjänst och skola att inhämta barns åsikter inför sitt beslut. Som framgår av beslutsunderlaget medverkade cirka 9 700 personer i olika arrangemang på Frilagret år 2023. Kulturnämnden anser därför att de krav som kan ställas på beslutsunderlaget bör vara andra jämfört med beslut inom socialtjänst, skola samt vård- och omsorg.

Kulturnämndens konsekvensbeskrivningar och -bedömningar vilar på insamlad statistik, demografisk fakta och befolkningsanalyser för berörda stadsområden. Specifikt gällande verksamheten på Frilagret har även medborgarundersökningar och statistik gällande aktiviteter, besökare och unga initiativ som genomförts de senaste två åren legat till grund för nämndens konsekvensbedömningar.

Detta menar nämnden ligger i linje med vad Barnkonventionsutredningen, barnrättskommittén och Åhammars analys av kammarrättsdomarna ger uttryck för.

Om barnkonventionen är tillämplig som grund för överklagan av kulturnämndens beslut avseende verksamheten på Frilagret så är det nämndens uppfattning att beslutet inte strider mot densamma.

Slutsats

Kulturnämndens uppfattning utifrån ovanstående är att nämndens beslut har tillkommit på ett lagligt sätt, samt att beslutet inte strider mot barnkonventionen. Rekvisiten för att upphäva beslutet i enlighet med kommunallagens 13 kapitlet 8 § punkt 1 och 4 är därmed inte uppfyllda.